

Asia: VN/28405/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

LAUSUNTO ILMASTOLAIN MUUTOSTA VASTAAN

Ilmastonmuutoksen kiihtymisestä on jo nyt nähtävissä merkkejä mm. jatkuvat lämpöennätykset ja lisääntyneet sään ääriolosuhteet. Pariisin ilmastokokouksessa asetettu merkittävä askelmerkki, ilmaston 1,5

°C asteen lämpeneminen, on joidenkin arvioiden mukaan jo saavutettu. Nykyisellä päästöuralla jatkaminen

tuo asiantuntijoiden arvioiden mukaan ilmastolle, luonnolle ja totutulle elintasollemme tuhoisia vaikutuksia, joihin sopeutuminen on kallista ja vaativaa.

Suomi on asettanut itselleen edistyksellisen ilmastotavoitteen olla hiilineutraali vuonna 2035. Kunnissa on

huomattu tarve tehdä tavoitteellisempaa ilmastotyötä, vaikka resurssit ovat rajatut. Myös suomalaiset

yrietykset ovat ilmastotavoitteiden myötä aktivoituneet ilmastotyössä esimerkiksi investoimalla voimakkaasti hiilineutraaleihin ratkaisuihin ja uusiutuvaan energiaan.

Ympäristöministeri Kai Mykkänen tapasi EU:n ilmastokomissaari Hoekstran kesäkuussa 2024 ja vakuutti

Suomen tukevan myös EU:n ilmastotavoitteita. Kansallinen kiiteltä hiilineutraaliustavoite ja jopa EU:n

ilmastotavoite ovat nykyisillä toimenpiteillä kuitenkin jäämässä saavuttamattomiksi. Suomen toimet eivät

ole riittäviä, eikä hiilensidonta ole odotetulla tasolla mm. metsien liian nopean hakkuutahdin vuoksi.

Marinin hallitus asetti ilmastolakiin kaikille kunnille ja kaupungeille veloitteen laatia ilmastosuunnitelma,

jotta ilmastotyölle asetettaisiin kaikkialla Suomessa konkreettiset tavoitteet, mittarit ja painopisteet suunnitelmallisen ilmastotyön edistämiseksi. Ympäristöministeriö käynnisti ilmastosuunnitelmien laatimiseen tarkoitetun avustusohjelman, joka tarjosi mahdollisuuden keskittyä ilmastosuunnitelman

laadukkaaseen tekemiseen erityisesti niissä kunnissa, joissa ei ole valmiiksi osaamista tai resursseja asian

edistämiseen.

Orpon hallitus on nyt päättänyt poistaa tämän veloitteen ilmastolaista. Se keskeytti myös ilmastosuunnitelmien laatimiseen myönnetyn avustusohjelman. Hyvin alkanut, tuloksellinen työ ilmastosuunnitelmien eteen keskeytettiin, juuri kun se oli päässyt vauhtiin. Päätös antaa myös ristiriitaisia

signaaleja elinkeinoelämälle, joka on tehnyt suuria investointeja hiilineutraaliuteen.

Kunnat ja kaupungit ovat keskeisessä asemassa ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Kuntien toiminnalla

on merkittävä vaikutus keskeisiin päästösektoreihin, kuten liikenteeseen ja energiaan. Alueiden tekemät

päätökset ja ratkaisut edistävät myös kansalaisten mahdollisuuksia elää ilmastokestävää elämää.

Kuntaorganisaatiot ohjaavat markkinoiden kehittymistä hankintojen kautta; vähähiilisiin vaihtoehtoihin

painottuvat valinnat tukevat vähähiilisten ratkaisujen kannattavuutta ja nopeuttavat näin tuotannon siirtymää. Kunnat ja kaupungit näyttävät kaikella toiminnallaan myös tärkeää esimerkkiä kuntalaisille ja

muille toimijoille.

Vihreän siirtymän edistäminen tukee myös voimakkaasti taloutta. Energiasiirtymän innovaatiot tarjoavat

uusia rahoitusmahdollisuuksia ja työpaikkoja, mutta vaativat runsaasti valmistelua ja selvittelyä esimerkiksi

maankäyttösektorilta.

Ilmastonmuutoksen hidastamistoimet eivät siis tapahdu itsekseen, vaan vaativat kunnilta resursseja, suunnitelmallisuutta ja määrätietoisuutta. Kuntasektorin heikkenevä resurssitilanne kiristää taloutta

seuraavien vuosien aikana, jolloin moni kunta tekee vain pakolliset toiminnot ja investoinnit. Ilmastotyö,

joka varsinkin pienemmissä kunnissa saatetaan vielä tulkita ylimääräiseksi velvoitteeksi, voi jäädä muiden

toimintojen jalkoihin. Ilmastosuunnitelmavelvoitteiden purkaminen johtaa mahdollisesti siihen, että sellaiset kunnat, joissa ei vielä ole ilmastosuunnitelmaa, jättävät sen kokonaan laatimatta. Tällöin ilmastotyön vaikuttavuus, suunnitelmallisuus ja seurattavuus jäävät pahimmassa tapauksessa kokonaan

toteutumatta.

Ilmastonmuutos on synty- ja vaikutusmekanismeiltaan monimutkainen ilmiö, ja sen hillitseminen vaatii

systemisiä keinoja. Ilmastonmuutoksen kiihtyminen osoittaa, että edes nykyiset toimet eivät riitä sen

hidastamiseksi, jonka vuoksi nyt ei ole aika jarruttaa ilmastotyön tukemista, keventää sääntelyä tai supistaa

keinovalikoimaa. Ilmastonmuutoksen hidastamistoimet tässä hetkessä tulevat huomattavan paljon halvemmaksi, kuin sen tuomiin muutoksiin sopeutuminen tulevaisuudessa.

Lohjan kaupunki vastustaa hallituksen esitystä muuttaa ilmastolakia siten, että ilmastosuunnitelman laatimisvelvoite poistetaan. Kannatamme, että velvoite säilytetään ilmastolaissa ja ilmastosuunnitelmia

tukeva hankerahoitus palautetaan kuntien haettavaksi.

Piitulainen Perttu
Lohjan kaupunki - Kehittämispalvelut